

ЈЕДНО МЕСТО ИЗ ЖИВОТА ДЕСПОТА СТЕВАНА ОД КОНСТАНТИНА ФИЛОСОФА

Међу градовима у свету највише се одликовао Јерусалим. Разумљиво. Када је подизан Цариград, узор му је био Јерусалим, и то у погледу св. места. Цариград је тежио да има светиње сличне јерусалимским. Цариград је имао форум св. Константина са својим месомфалионом земље, свој Јелеон, Витлејем, литостротон, преторију, Гроб Господњи, св. купку, храм Васкрсења, храм у част пресвете Богородице (звани Нови Јерусалим).¹

Када је деспот Стеван Лазаревић подизао Београд, Константин Философ га упоређује са Јерусалимом и види сличност између њих.² Свакако је и Београду узор Јерусалим.

У опису Београда од Константина имамо ово место:

сѣбра же отъ вѣсѣхъ страна сѣкохъ когатъишеиѣ люди и вѣсели въ градѣ томъ и оудостои, икоже равъноапостоляннѣи : вѣ. - тѣиу въ градѣ своѣемъ иногда.

Када сам преводио Константина Философа мислио сам да је Константин Велики населио неку дванаесторицу у новооснованом Цариграду, али пошто за то нисам нашао потврде, превео сам ово место овако:

„Као равноапостолни (т.ј. Константин Велики) 12-орице (апостола) у своје граду некада“.

Међутим сада видим да ово нисам тачно превео, јер сам нашао ко су та дванаесторица, о којима говори Констан-

¹ Види М. Лисицынъ, Первоначальный славяно-русский типиконъ стр. 4.

² Старе српске биографије XV и XVII века, Срп. Књиж. Задруга, књ. 265, стр. 83—86.

тин Философ. Наиме, када је Константин Велики подигао Цариград, населио је у Цариграду између осталих и 12 сенатора, који су из Рима прешли у Цариград. О томе имамо у аналима Михаила Глике овако:

»Ὁρῶν δὲ τὴν αὐτοῦ πόλιν ὁ μέγας ὀλιγάνθρωπον, τοὺς ἀξιολογωτέρους Ῥώμης ἐκεῖθεν παρήγαγεν. ἀφ' ὧν εἰσι καὶ οὗτοι, Ὀλύβριος, Βῆρος, Οὐρβίκιος, Καλλίστρατος, Ζωτικός, Εὐγένειος, Εὐβουλος, Στούδιος, Φλορέντιος, Μαυριανὸς, Σεβῆρος καὶ Ἰσίδωρος, οἵτινες, οἴκους, ναοὺς καὶ ξενῶνας ἀνήγειραν. Τούτους μὲν τοὺς διαληφθέντας Ῥωμαίους ἄνδρας τοιοιυτοτρόπως ἐνταῦθα μετοικίζει ὁ μέγας Κωνσταντῖνος«. ¹

Дакле то су та дванаесторица о којима говори Константин Философ. Према томе споменуто место треба овако превести:

„Као равноапостолни (т.ј. Константин Велики) дванаесторицу (сенатора) у свом граду (Цариграду) некада“.

Л. Мирковић